

"Zonder grond kan een boer niet boeren"

Opinie

De volledige teeltvrijheid is de achilleshiel in de vernieuwde pachtwetgeving. Daardoor heeft de eigenaar geen controle over de staat waarin zijn grond terugkomt. Dat eigenaars ook geen inspraak hebben over het gebruik van zware machines of pesticiden op hun grond, zal hen er eveneens niet toe aanzetten om hun grond te verpachten. Dat schrijft Mieke Schauvliege, Vlaams parlements lid voor Groen, in een opiniestuk.

9 OKTOBER 2023 – LAATST BIJGEWERKT OM 9 OKTOBER 2023 14:42

Lees meer over:
grond

Landbouwgrond is schaars, felbegeerd en zelden eigendom van een boer: slechts 30 procent van de grond is in eigendom van de boer die de gronden bewerkt, de rest wordt gehuurd of gepacht van andere grondeigenaars. Hoewel elk jaar ongeveer duizend landbouwers stoppen met boeren, vinden startende landbouwers moeilijk grond. In plaats van dat de landbouwgrond naar een andere boer gaat, worden de vrijgekomen hoeves met aanpalende riante tuin niet zelden opgekocht door gezinnen die willen genieten van de troeven van het platteland en hun nieuwverworven moestuin. Ook de paardenhouderij bloeit en neemt bijvoorbeeld in Antwerpen al zo'n 30 procent van alle weilanden in beslag. Als gevolg van die evoluties zijn de landbouwgrondprijzen in tien jaar tijd bijna verdubbeld.

Wanneer de eigenaar een landbouwgrond verkoopt, is die vaak onbetaalbaar voor de boer, maar een wissel van eigenaar kan tot directe stopzetting van het bedrijf leiden. Landbouwers zekerheid bieden op lange termijn over landbouwgronden is dus cruciaal. Een update van de federale pachtwet, die met de laatste staatshervorming overgeheveld werd naar Vlaanderen, was dringend nodig. Meer dan tien jaar later stemde het Vlaams parlement eindelijk over een nieuw pachtdecreet.

Hoewel er enkele verbeteringen te zien zijn, raakt het nieuwe decreet niet aan de achilleshiel van de pachtregelgeving: een eigenaar heeft namelijk niets te zeggen over wat er op zijn of haar gronden gebeurt. De boer kiest wat en hoe hij teelt. Maar die volledige teeltvrijheid heeft negatieve effecten: een eigenaar heeft er geen controle over in welke staat de grond terugkomt. Zo kan een landbouwer autonoom beslissen om een bloemenrijke weide om te ploegen en te beplanten met aardappelen of maïs. Ook hebben eigenaars geen inspraak over het gebruik van zware machines of pesticiden op hun grond, zoals het mogelijk kankerverwekkende glyfosaat. Daardoor zullen veel eigenaars hun grond niet willen verpachten. Dat is begrijpelijk: een huiseigenaar maakt toch afspraken met een huurder bij een huurovereenkomst?

“ Binnen de pachtwetgeving moeten mogelijkheden voorzien worden om eigenaars en landbouwers vrij te laten onderhandelen over ecologische clausules in het pachtcontract

Mieke Schauvliege - Vlaams parlementslid (Groen)

Gemeentegronden

Lokale gemeentebesturen - die ook veel landbouwgronden bezitten - botsen op hetzelfde probleem. Steden als Gent en Leuven, die sterk willen inzetten op lokale, duurzame teelt, verkopen bewust hun landbouwgronden niet om die ter beschikking te kunnen stellen van boeren. Maar tegelijk kunnen ook zij geen voorwaarden opleggen voor het gebruik van de grond. Als een gemeente er niet voor kan zorgen dat haar landbouwgronden ingezet worden in lijn met haar voedsel- of landbouwvisie, waarom zou ze er dan niet voor kiezen om ze te verkopen? Zo dreigt het nieuwe pachtdecreet onbedoeld te zorgen voor een nieuwe golf van verkoop van landbouwgronden aan prijzen die te duur zijn voor onze boeren. Zo dreigen die landbouwgronden voorgoed verloren te gaan. Een pachtdecreet moet zorgen voor een evenwicht tussen de rechten van de eigenaar en de landbouwer. Door geen duimbreed te geven op de teeltvrijheid van landbouwers dreigt vooral de landbouw de dupe te worden. Want als een landbouwer grond verliest, dan dreigt die ook zijn of haar bedrijf te verliezen.

Stikstof

Een grondenbeleid voor landbouwers kan overigens ook een deel van de oplossing zijn voor de stikstofcrisis in Vlaanderen. Een evolutie richting een meer grondgebonden veeteelt met minder dieren en meer eigen voedervoorziening betekent immers dat de oorzaak van de stikstofcrisis bij de wortel aangepakt wordt: het aan banden leggen van de enorme stikstofimport via kunstmest en geïmporteerde conflictsoja. Recent wees [onderzoek van de Universiteit Wageningen](#) uit dat als de grootte van de veestapel gekoppeld wordt aan de lokale veevoederproductie dat de uitstoot van ammoniak met bijna de helft kan dalen, terwijl ook de broeikasgasuitstoot met meer dan een kwart daalt, tegelijkertijd is er in dat scenario nog ruim genoeg voedsel om onze winkelrekken gevuld te houden.

Dit is de weg die we uit moeten. Maar dan moeten we ervoor durven kiezen om binnen de pachtwetgeving mogelijkheden te voorzien om eigenaars en landbouwers vrij te laten onderhandelen over ecologische clausules in het pachtcontract. Anders dreigen we in de toekomst niet alleen geen boeren meer te hebben, maar ook geen landbouwgronden om voedsel te produceren.

Uitgelicht

Dit staat er in de nieuwe pachtwet

nieuws

Een snelle doorbraak leek er niet meer in te zitten na 8 jaar getouwtrek, maar opeens kwam ze er dan toch. VILT kon het voorontwerp van de nieuwe pachtwet al inkijken. “Deze m...

🕒 16 NOVEMBER 2022

[Lees meer](#)

VILT vzw

Bd Simon Bolivar 17
1000 Bruxelles

Contact

M • info@vilt.be

Volg ons op:

screenreader.visit us on our facebook page: <https://www.facebook.com/vilt.nieuws/>

screenreader.visit us on our linkedin page: <https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/>

screenreader.visit us on our instagram page: <https://www.instagram.com/vilt.nieuws>

screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws

screenreader.visit us on our bluesky page: <https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social>

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |

[Privacy policy](#)

[Copyright](#)

[Cookie Policy](#)

[Cookie instellingen aanpassen](#)

Webdesign by Who Owns The Zebra